

Confédération Européenne des Centres de Langues de l'Enseignement Supérieur

European Confederation of Language Centres in Higher Education

Europäischer Verband der Hochschulsprachenzentren

Standpunt over Taalbeleid in het Hoger Onderwijs in Europa

In 2009 heeft CercleS een aantal focusgroepen opgericht, waaronder de groep die zich richt op Taalbeleid. Deze groep kwam van 19 t/m 21 mei 2011 voor de derde keer bij elkaar, deze keer in Luminy, Marseille (Frankrijk). Het voorliggende document is gebaseerd op de analyse en discussies die tijdens de drie bijeenkomsten plaatsvonden. Het standpunt van deze focusgroep wordt gepresenteerd in de vorm van richtlijnen voor Instellingen voor Hoger Onderwijs.

0. Instellingen voor Hoger Onderwijs moeten een taalbeleid hebben

Waarom? De praktijk van het taalgebruik en het taalonderwijs binnen een instelling wordt uitsluitend bepaald door de belanghebbenden in die instelling en moet op lange termijn continuïteit bieden in een zich voortdurend ontwikkelende context.

Hoe? Door deze richtlijnen te volgen.

1. Het Taalbeleid van een Instelling voor Hoger Onderwijs moet zowel betrekking hebben op de moedertaal als op vreemde talen

Waarom? Het bevorderen van meertaligheid is een fundamenteel onderdeel van het Europese beleid voor Hoger Onderwijs.

Hoe? Door:

- rekening te houden met lokale kenmerken en specifieke taalbehoeften van alle partijen;
- actief individuele en institutionele meertaligheid te bevorderen;
- toegang tot de taalleerfaciliteiten in talencentra te garanderen.;
- moedertaalsprekers van andere talen aan te moedigen hun moedertaal te gebruiken;
- talige en culturele diversiteit en cultureel en talig bewustzijn te bevorderen;
- mobiliteit van studenten en medewerkers mogelijk te maken;
- een leven lang talen leren te stimuleren.

Het exclusieve gebruik van Engels als lingua franca bedreigt de kwaliteit van culturele en academische uitwisseling.

2. Het Taalbeleid van een instelling voor Hoger Onderwijs moet zich richten op alle niveaus van de organisatie (universiteit, faculteit, opleidingen, cursussen, enz.) en moet gezamenlijk eigendom zijn van alle belanghebbenden en de gehele universitaire gemeenschap (bestuur, docenten, onderzoekers, administratief personeel en studenten)

Waarom? Succesvol beleid is afhankelijk van de inzet van alle betrokkenen.
De praktische implementatie ervan is zo sterk als de zwakste schakel.

Hoe? Door overleg en goedkeuring van alle bestuursorganen, en door invoering na uitgebreide raadpleging van alle belanghebbenden.
Door brede publicatie en toegankelijkheid van het taalbeleid (institutionele website, officiële documentatie, marketingstrategie).

Het is belangrijk dat belanghebbenden een duidelijk onderscheid maken tussen wensen en behoeften.

3. Het Taalbeleid van een instelling voor Hoger Onderwijs moet een coherent geheel vormen met externe (Europese, nationale, regionale en lokale) en interne strategische doelen

Waarom? De doeltreffendheid van taalbeleid is afhankelijk van de coherentie van dat beleid, en van de mogelijkheid om met het taalbeleid alle gebieden te bestrijken waarin de instellingen voor Hoger Onderwijs een belangrijke rol spelen.

Hoe? Door constante, uitgebreide raadpleging.

Taalbeleid mag nooit een politiek slagveld worden.

4. Het taalbeleid van een instelling voor Hoger Onderwijs moet de verantwoordelijkheden van de organisatie vaststellen

Waarom? Om draagvlak van alle betrokkenen te garanderen, moet iedereen zich kunnen vinden in het taalbeleid.

Hoe? Door in het besluitvormingsproces rekening te houden met de specifieke expertise van alle betrokkenen, waaronder talencentra.

Taalbeleid kan niet uitsluitend naar talencentra worden gedelegeerd.

Partijen moeten niet verantwoordelijk worden gehouden buiten hun eigen kennen en kunnen.

Samenwerking en wederzijds begrip tussen talencentra en International Offices moet worden bevorderd.

5. Taalbeleid in instellingen voor Hoger Onderwijs dient een leidraad te bieden voor de volgende zaken:

5.1 Taalverwerving

- Waarom? Taalbeleid moet ruimte bieden voor veranderingen in de taalsituatie en het maatschappelijke en politieke klimaat om zo - in overeenstemming met de Bolognahervorming - mobiliteit en employability te bevorderen.
- Hoe? Door de volgende vragen te beantwoorden:
- Welke doeltalen moeten studenten leren, tot welk niveau en waarom?
 - Wat zijn de toelatingseisen voor wat betreft het taalniveau?
- Door ondersteunende diensten en de daarbij behorende infrastructuur (bijv. talencentra, training, coachingstrajecten, taaladvies, enz.) te bieden voor medewerkers en studenten.

Taalbeleid moet voor studenten en docenten verplichte niveaus van taalbeheersing vaststellen, met eindniveaus die aansluiten bij de behoeften van de arbeidsmarkt.

Taalbeleid moet bestaande en toekomstige uitwisselingsprogramma's en overeenkomsten weerspiegelen en moet ook het noodzakelijke taalonderwijs voor buitenlandse studenten omvatten.

Met het oog op mobiliteit en internationale studenten moet het minimale beheersingsniveau van de taal van het gastland in taalbeleid worden vastgelegd.

5.2 Voertaal

- Waarom? Onderzoek heeft uitgewezen dat de voertaal invloed heeft op de kwaliteit van de leeruitkomsten.
De voertaal draagt bij aan de cognitieve en culturele ontwikkeling van de studenten.

- Hoe? Door vast te stellen welke voerta(a)len geschikt is / zijn in een bepaald programma en zijn globale context.
Door ondersteunende diensten en de daarbij behorende infrastructuur (bijv. talencentra, training, coachingstrajecten, taaladvies, enz.) te bieden voor medewerkers en studenten.

Taalbeleid moet de samenhang en cohesie van het programma garanderen en de inherente historische kenmerken van het vakgebied respecteren.

5.3 Onderzoek

- Waarom? Aankomende onderzoekers moeten voorbereid zijn op meertalige werksituaties.

- Hoe? Door vast te stellen welke talen gebruikt worden voor welke onderzoeksactiviteiten.
Door ondersteunende diensten en de daarbij behorende infrastructuur (bijv. talencentra, training, coachingstrajecten, taaladvies, enz.) te bieden voor studenten en onderzoekers.

Taalbeleid moet bestaande en toekomstige samenwerkingsovereenkomsten en netwerken voor onderzoek weerspiegelen.

In procedures voor werving en promotie van onderzoekers moet rekening worden gehouden met taalvaardigheid.

5.4 Administratieve staf

Waarom? Door de toenemende internationalisering wordt het steeds belangrijker dat ondersteunend personeel meerdere talen spreekt.

Hoe? Door ondersteunende diensten en de daarbij behorende infrastructuur (bijv. talentcentra, training, coachingstrajecten, taaladvies, enz.) te bieden voor administratieve staf.

In wervingsprocedures en promotie van administratief personeel moet rekening worden gehouden met taalvaardigheid.

5.5. Interne en externe communicatie

Waarom? De *corporate identity* wordt mede bepaald door het taalgebruik binnen de instelling.
Buitenlandse studenten en personeel hebben recht op toegankelijke informatie.

Hoe? Door de behoefte aan diensten als vertalen, proeflezen en editen te vast te leggen en door geschikte regelingen vast te stellen.

Met taaldiensten op hoog niveau, waaronder (maar niet uitsluitend) die van talentcentra, kan de kwaliteit van het nationale en internationale imago van de universiteit worden gewaarborgd.

6. Het ontwerpen van taalbeleid moet gezien worden als een proces.

Waarom? Elke vorm van taalbeleid is het resultaat van de context waarin het is ontwikkeld, en deze context kan op elk moment veranderen.
Om een hoog kwaliteitsniveau te handhaven, is een voortdurend evaluatieproces nodig.

Hoe? Via een continu proces van discussie en goedkeuring door bestuursorganen.

In een voortdurend veranderende omgeving kan alleen een hoogwaardig multidisciplinair beoordelingsproces garanderen dat taalbeleid voor alle partijen correct, toepasbaar en acceptabel is en blijft.

Deelnemers:

Dr. Sigrid Behrent, Zentrum für Sprachlehre, Fakultät für Kulturwissenschaften, Universität Paderborn, Duitsland

Anje M. Dijk, Talencentrum Rijksuniversiteit Groningen, Nederland

Tom Grainger, CIELL, Faculté des Sciences de Luminy, Université de la Méditerranée, Marseille, Frankrijk

Brendan Keenan, Unité Programme International, Commission International de l'Alliance des Grandes Ecoles, Rhône Alpes, Ecole Nationale des Travaux Publics de l'Etat, Frankrijk

Dr. Regina Mügge, Sprachenzentrum, Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, Duitsland

Dr. Christoph Nickenig, Centro linguistico – Sprachenzentrum, Freie Universität Bozen – Libera Università Bolzano, Italië

Astrid Nothen, SLI-Sprachlehrinstitut, Albert-Ludwigs-Universität, Freiburg i.Brsg., Duitsland

Dr. Sabina Schaffner, Sprachenzentrum der Universität und der ETH Zürich, Zwitserland

Leon de Stadler, Taalsentrum / Language Centre, Universiteit Stellenbosch / Stellenbosch University, Zuid-Afrika

Dr. Ruth Tobias, Sprachenzentrum, Fachbereich Gesellschaftswissenschaften und soziale Arbeit, Hochschule Darmstadt, Duitsland